

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΧΗΜΕΙΑΣ 2013

Για την Α΄ τάξη Λυκείων

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΛΥΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α (15 μονάδες)

Ερώτηση 1 (5 μον.)

- α. **B**
- β. **E**
- γ. **Δ**
- δ. **A**
- ε. **Γ**

5x1 =5 μον.

Ερώτηση 2 (4 μον.)

	Πρωτόνια	Ηλεκτρόνια
Άτομο Ba	56	56
Ανιόν S ²⁻	16	18
Ανιόν Br ⁻	35	36
Κατιόν Al ³⁺	13	10

8x0,5= 4 μον.

Ερώτηση 3 (6 μον.)

- α. ηλεκτρονική δομή: **2.8**
- β. μαζικός αριθμός: **16**
- γ. ατομικός αριθμός X: **13**
ατομικός αριθμός Ψ: **9**

2 μον.

2 μον.

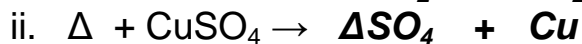
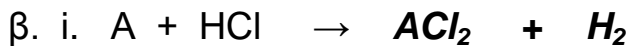
1 μον.

1 μον.

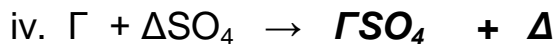
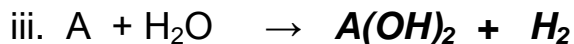
ΘΕΜΑ Β (15 μονάδες)

Ερώτηση 4 (12 μον.)

α. i. **B**   ii. **A**   **2x2 = 4μον.**

8x1= 8μον.

(Αν οι δείκτες είναι λανθασμένοι τότε θεωρείται λάθος η απάντηση)

Ερώτηση 5 (3 μον.)

α. γράμμα X   ▶ άλας   ***NaCl***

β. γράμμα Η   ▶ άλας   ***BaCl₂***

γ. γράμμα Μ   ▶ άλας   ***CuCl₂***

δ. γράμμα Ε   ▶ άλας   ***CaCl₂***

ε. γράμμα Ι   ▶ άλας   ***KCl***

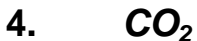
ζ. γράμμα Α   ▶ άλας   ***LiCl***

6x0,5= 3 μον.

ΘΕΜΑ Γ (20 μονάδες)

Ερώτηση 6 (14 μον.)

α. Χημικοί τύποι:

7x1= 7 μον.

(Αν οι δείκτες είναι λανθασμένοι τότε θεωρείται λάθος η απάντηση)

β. Ονόματα:

1. ***Χαλκός***

2. ***Θειικό μαγνήσιο***

3. ***Διοξείδιο του θείου***

4. ***Ανθρακικό ασβέστιο***

5. ***Οξείδιο αργιλίου***

6. ***Αμμωνία***

7. ***Νιτρικό οξύ***

7x1= 7 μον.

Ερώτηση 7 (6 μον.)

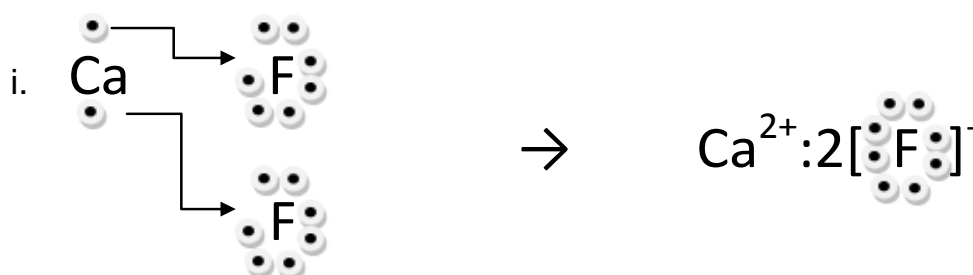
A : H₂O
 B : H₂
 Γ : HCl
 Δ : Mg
 E : Fe
 Z : FeSO₄

6x1= 6μον.
 (Αν οι δείκτες είναι λανθασμένοι
 τότε θεωρείται λάθος η απάντηση)

ΘΕΜΑ Δ (20 μονάδες)

Ερώτηση 8 (10 μον.)

α.

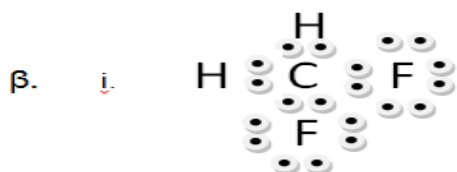
Τα e⁻ των ατόμων Ca,F,F 3x0,25 } 1μον.
 Η μεταφορά e⁻ 0,25 }

Τα φορτία Ca,F 2x0,25 } 1μον.
 τα e⁻ του ατόμου F 0,25 }
 Αναλογία ιόντων 1:2 0,25 }

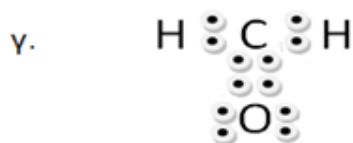
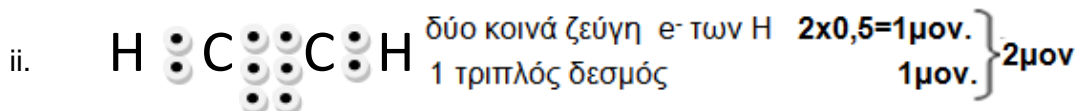

Τα e⁻ των ατόμων Li,H 2x0,25 } 1μον.
 Η μεταφορά e⁻ 0,5 }

Τα φορτία Li,H 2x0,25 } 1μον.
 τα e⁻ του ατόμου H 0,25 }
 Αναλογία ιόντων 1:1 0,25 }

δύο κοινά ζεύγη e⁻ των H 2x0,25=0,5μον.
 τα e⁻ του ατόμου C 0,5μον.
 τα e⁻ των ατόμων F,F 2x0,5=1μον. } 2μον

δύο κοινά ζεύγη e⁻ των H 2x0,5=1μον
 1 διπλός δεσμός 0,5μον
 τα e⁻ του ατόμου οξυγόνου 0,5μον } 2μον.

Ερώτηση 9 (10 μον.)

- α. Ορθή. Ο μεγαλύτερος αριθμός μονήρων ηλεκτρονίων που μπορεί να έχει ένα άτομο είναι τέσσερις άρα και ο μεγαλύτερος αριθμός ομοιοπολικών δεσμών που μπορεί να σχηματίσει ένα άτομο είναι τέσσερις.
- β. Ορθή. Το στοιχείο Α είναι αμέταλλο και το Γ είναι μέταλλο. Ο δεσμός μεταξύ μετάλλου και αμετάλλου είναι ιοντικός.
- γ. Λανθασμένη. Αν το στοιχείο Χ είναι μέταλλο τότε τα στοιχεία Ψ και Ζ είναι αμέταλλα τότε δεν μπορούν μεταξύ τους να σχηματίσουν ιοντική ένωση. Αν το στοιχείο Χ είναι αμέταλλο τότε τα στοιχεία Ψ και Ζ είναι μέταλλα τότε δεν μπορούν μεταξύ τους να σχηματίσουν ιοντική ένωση.
- δ. Ορθή. Το στοιχείο Δ έχει 6 ηλεκτρόνια στην εξωτερική στιβάδα (2,6) είναι αμέταλλο και με το υδρογόνο (αμέταλλο) επομένως σχηματίζεται ένωση με ένα άτομο Δ και δύο άτομα υδρογόνου, $H_2\Delta$.

ορθή/λανθασμένη   **4x1=4 μον**

εξήγηση   **4x1,5=6 μον**

ΘΕΜΑ Ε (20 μονάδες)

Ερώτηση 10 (17 μον.)

α. **Αρίθμηση περιόδων**

1 μον.

Αρίθμηση ομάδων

8x0,25 = 2μον.

β.

	I	II								III	IV	V	VI	VII	VIII
1	H														He
2										C			O		
3	Na	Mg								Al					Cl
4	K														Br
5															
6															
7															

Σωστή θέση 10 χημικών στοιχείων

10x0,5 = 5μον.

γ.

	Χημικός Τύπος	Είδος δεσμού
Οξείδιο Α	<i>MgO</i>	<i>Ιοντικός</i>
Οξείδιο Β	<i>CO₂</i>	<i>Ομοιοπολικός</i>
Αέριο Γ	<i>H₂</i>	<i>Ομοιοπολικός</i>

Χημικός τύπος 3x2=6 μον.

Είδος δεσμού 3x1=3 μον.

Ερώτηση 11 (3 μον.)

A → ***Ομοιοπολική πολική***

B → ***Ιοντική***

3x1= 3μον.

Γ → ***Ομοιοπολική απολική***

ΘΕΜΑ Ζ (10 μονάδες)

Ερώτηση 12 (10 μον.)

α. από γαλάζιο σε άχρωμο διάλυμα **2x0,5 =1μον.**

β. Ι. Σειρά δραστηκότητας:

K, Ba, Mg, Al, Zn, Fe, Pb, Cu **8x0,75= 6 μον.**

II. ***με το πείραμα 1:*** το Ba είναι πιο δραστικό από το Mg

με το πείραμα 8: το K είναι πιο δραστικό από το Ba

με το πείραμα 3 και 10: το Mg είναι πιο δραστικό από το Fe, Al
και όλα τα άλλα μέταλλα συγκρίνονται με αυτά.

3x1=3 μον.

ΤΕΛΟΣ